

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö kolmesta valtioneuvoston asetuksesta, jotka koskevat eräiden tuotteiden ja palvelujen saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimuksia

Lausunnonantajan lausunto

Valtioneuvoston asetus eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista

Suomen Diabetesliitto ry kiittää Sosiaali- ja terveysministeriötä kohteliaimmin lausuntopyynnöstä.

Asetuksilla toimeenpantavat esteettömyysvaatimukset parantavat yhdenvertaisuuden toteutumista tuotteiden ja palvelujen käyttömahdollisuuksissa ja näin parantavat kaikkien mahdollisuuksia toimia yhteiskunnan jäsenenä eri osa-alueilla. Vammaisten henkilöiden lisäksi ehdotuksista hyötyvät muutkin, erityisesti eri tavoin toimintarajoitteiset ja kasvava ikääntyvä väestö. Niin lainsäädännön tasolla kuin toimeenpanossa ja väestöviestinnässä olisi tärkeää huomioida tämä näkökulma: esteettömyys koskee ja hyödyttää kaikkia.

2§ Tiedonantovaatimukset, kohta 4 määrää, että tuotteiden käyttötietojen tulee olla "esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä". On tulkinnanvaraista, mikä on riittävän suuri kirjasinkoko tai asianmukainen kirjasinlaji. Esitämme harkittavaksi, että ilmaisua tarkennetaan tai toimeenpanoa helpotetaan esimerkiksi erillisellä ohjeistuksella. Tarkempi ohjeistus auttaa myös palveluntuottajia ja valmistajia noudattamaan esteettömyysvaatimuksia. On tärkeää myös seurata toimeenpanon käytännön vaikutuksia.

9 § Lisävaatimukset tuotteiden pakkauksille ja ohjeille: Luonnoksessa esitetään, että tuotteen pakkaus, mukaan lukien siinä annetut tiedot esimerkiksi avaamisesta, sulkemisesta, käytöstä ja hävittämisestä sekä mahdolliset tuotteen esteettömyysominaisuuksia koskevat tiedot, on suunniteltava esteettömiksi. Esteettömyyttä on myös fyysinen esteettömyys pakkauksen avaamisessa tai käyttöön otossa. Esimerkiksi ikääntyvillä ihmisillä on usein tarpeita erilaisiin apuvälineisiin tavanomaisten pakkausten avaamisessa. Pakkausten esteettömyyden käsite jää yksipuoliseksi ja siihen tulee kiinnittää jatkossa huomiota.

Sosiaali- ja terveysministeriön muistion 4.4.2022 vaikutusarvioinnissa todetaan, että "[esteettömyys]direktiivin mahdollinen riski on, että talouden toimijat kokevat esteettömyysvaatimusten täyttämisen liian vaikeaksi. Hypoteettisena uhkakuvana on tilanne, jossa ainoastaan pieni määrä markkinoilla toimivista tahoista pystyy tarjoamaan esteettömyysvaatimusten mukaisia tuotteita ja palveluja ja laajaa kilpailua ei koskaan muodostu." Diabetesliitto on aiemminkin korostanut lausunnossaan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi, että toimeenpanon onnistumisen kannalta ratkaisevaa on toimeenpanon tuki: huolellinen ja oikea-aikainen tiedottaminen, ohjaus ja koulutus sekä tuotteiden ja palvelujen tarjoajille että kuluttajille ja palvelujen käyttäjille. Koulutus ja ohjaus vaatii lisäresursseja. Koulutusta ja toimeenpanon tukea tulee tarjota kaikille palvelujen ja tuotteiden tarjoajille, mukaan lukien järjestöt ja yhdistykset, joiden toiminta on pienimuotoisempaa ja joilla ei ole välttämättä omaa saavutettavuus- ja esteettömyysosaamista.

Valtioneuvoston asetus saavutettavuusvaatimuksista eräille digitaalisille palveluille

Kiitämme kohteliaimmin lausuntopyynnöstä. Diabetesliitolla ei ole lausuttavaa asetuksesta.

Valtioneuvoston asetus esteettömyysvaatimuksista sähköisen viestinnän palveluille ja audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoaville palveluille

Kiinnitämme huomiota ilmaisun täsmällisyyteen asetuksen toimeenpanoa helpottavalla tavalla kohdissa:

2 § § Palvelun toiminnasta annettavat tiedot, kohta 5) tiedot on esitettävä käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kir-

jasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä

sekä kohta 7) palvelun tarjoamisessa on annettava tarvittavat sähköiset tiedot johdonmukaisella ja riittävällä tavalla siten, että palvelut tietoisena on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti. Esitämme harkittavaksi ilmaisun tarkentamista tai erillistä ohjeistusta siitä, mikä on riittävän suuri kirjasinkoko, asianmukainen kirjasinlaji tai riittävä tiedonantotapa. Näin asetuksen toimeenpano helpottuu ja esteettömyys ja saavutettavuus etenee käytäntöön.

Tuominen-Lozic Laura
Suomen Diabetesliitto ry